

Laura Łykowska

GRAMATYKA JĘZYKA AMHARSKIEGO

Ćwiczenia

DIALOG

Gramatyka języka amharskiego

*

Ćwiczenia

Laura Łykowska

Gramatyka języka amharskiego

Ćwiczenia

Wydawnictwo Akademickie

DIALOG

Warszawa 1998

Redaktor
Bronisława Dziejic-Wesołowska

Korekta
Władysław Żakowski

ISBN 978-83-8002-636-0

3

Publikacja dofinansowana
przez Ministerstwo Edukacji Narodowej

ISBN 978-83-8002-636-0

Wydawnictwo Akademickie „DIALOG” Anna Parzymies Sp. z o.o.
00-112 Warszawa, ul. Bagno 3 m. 218
tel./faks 22 620 87 03
e-mail: redakcja@wydawnictwodialog.pl
www.wydawnictwodialog.pl

SPIS TREŚCI

Przedmowa	9
Wstęp	11
Lekcja pierwsza	15
Pismo, transkrypcja, transliteracja	15
Lekcja druga	20
Zdanie imienne. Pytania rozstrzygające. Odmiana łącznika 'być'. Zaimek osobowy niezależny. Rzeczownik, kategoria rodzaju	20
Lekcja trzecia	25
Zaimek wskazujący. Liczba mnoga. Zaimek pytajny	25
Lekcja czwarta	29
Przymiotnik	29
Lekcja piąta	33
Dzierżawczość	33
Lekcja szósta	39
Czasownik 'być, znajdować się' – forma twierdząca. Okolicznik miejsca, „przyimek miejsca”, określniki miejsca	39
Lekcja siódma	42
Wyrażanie posiadania, odmiana czasownika 'być, znajdować się' – forma zaprzeczona	42
Lekcja ósma	44
Czas przeszły, tzw. perfectum. Bezokolicznik	44

Lekcja dziewiąta	50
Zaprzeczenie i zastosowanie formy perfectum. Określoność. Dopełnienie bliższe	50
Lekcja dziesiąta	57
Czas przeszły bliski, zastosowanie. Palatalizacja	57
Lekcja jedenasta	62
Czas przeszły bliski, zaprzeczenie i zastosowanie, cd	62
Lekcja dwunasta	66
Czas przeszły daleki, zaprzeczenie i zastosowanie	66
Lekcja trzynasta	70
Czas teraźniejszo-przyszły, zaprzeczenia i zastosowanie	70
Lekcja czternasta	75
Czas teraźniejszo-przyszły – zastosowanie, cd	75
Lekcja piętnasta	78
Rozkaz i nakaz, zaprzeczenie i zastosowanie	78
Lekcja szesnasta	84
Rzeczownik, kategoria przypadku. Dopełnienie. Afiks uzgodnienia (tzw. zaimek odwoławczy). Zaimek dopełnieniowy sufigowany	84
Lekcja siedemnasta	92
Czasowniki 'mówić' i 'być'. Przysłówek	92
Lekcja osiemnasta	97
Pory dnia, czas zegarowy. Działania arytmetyczne – dodawanie, mnożenie. Dni tygodnia, miesiące. Liczebniki porządkowe	97
Lekcja dziewiętnasta	102
Czasy ciągle – przeszły i teraźniejszy. Spójnik	102
Lekcja dwudziesta	105
Podstawowe formy imienne odczasownikowe: nomen actionis, nomen agentis, nomen instrumenti, nomen producti	105

Lekcja dwudziesta pierwsza	108
Wyrażenie względne. Zaimek zwrotno-emfatyczny	108

SKŁADNIA

Lekcja dwudziesta druga	113
Części zdania. Związki wyrazów w zdaniu	113
Lekcja dwudziesta trzecia	117
Zdania złożone współrzędnie	117
Lekcja dwudziesta czwarta	120
Zdanie złożone podrzędnie	120
Lekcja dwudziesta piąta	128
Zdania warunkowe	128
Lekcja dwudziesta szósta	131
Mowa niezależna i zależna	131
Paradygmaty czasownikowe	134
Słowniczek amharsko-polski	148

PRZEDMOWA

Podręcznik zagadnień gramatycznych i ćwiczeń do nauki języka amharskiego powstawał w trakcie ćwiczeń z gramatyki języka amharskiego dla studentów afrykanistyki Zakładu Języków i Kultur Afryki Uniwersytetu Warszawskiego w latach 1995–1997. Podręcznik jest owocem wspólnych doświadczeń studencko-nauczycielskich. Zawiera głównie komentarze gramatyczne i ćwiczenia.

Większość przykładów zdaniowych oraz komentarzy gramatycznych pochodzi lub jest oparta na materiale z gramatyk i słowników wyliczonych w punktach 3 i 4 *Wstępu*. Część gramatyczna wprowadza też kilka nowych ujęć gramatycznych, szczególnie w zakresie składni. W zamyśle moim nie było zamącenie w studenckich głowach, a jedynie zastąpienie utartych schematów żywą myślą gramatyczną.

Korzystanie z podręcznika powinno odbywać się równoległe z lekturą pozycji z gramatyki wybranej z listy gramatyk zamieszczonej we *Wstępie*. Komentarze gramatyczne podręcznika są bowiem jedynie sygnałem danego problemu gramatycznego, przysłowiowym czubkiem góry lodowej, do którego na ogół istnieje obszerna teoria językoznawcza.

Od strony poprawności konstrukcji amharskich wnikliwą korektę podręcznika przeprowadził pan Mekonnen Asfaw, któremu w tym miejscu pragnę gorąco podziękować.

Laura Łykowska

Wykaz skrótów

Adj	przymiotnik
Adv	przysłówek
dosł.	dosłownie
f	rodzaj żeński
m	rodzaj męski
N	imię
O	dopełnienie
pl	liczba mnoga
pol	forma grzecznościowa
S	podmiot
sg	liczba pojedyncza
V	czasownik, orzeczenie
*	objaśnienia szukaj w danym rozdziale w sekcji <i>Zjawiska fonetyczne</i>